

Ý nghĩa của truy cập nguồn gốc của thuốc bổ nghĩa là “bổ cái hư” và “ích cái tòn”, Có tác dụng nâng cao chính khí của cơ thể bổ suy nhược cơ thể các mặt âm, dương, khí, huyết và tân dịch.

Thuốc bổ là những thuốc làm tăng cường các chức năng sinh lý bị yếu trong hai trạng thái hư nhược cơ thể trong đó là âm hư và dương hư.

Thuốc bổ ích đặc biệt chia làm 4 loại cơ thể: bổ âm, bổ dương, bổ khí, bổ huyết:

Thuốc bổ âm

Đây là những thuốc đặc biệt sử dụng trong các bệnh mà huyết dịch bị kém (thiếu các chất dinh dưỡng cơ thể thiếu), do viêm nhiễm lâu ngày, hoặc do rối loạn các hoạt động kinh nguyệt, mất, bị thiếu hụt những chức năng lâm sàng mà thực sự thuốc bổ truy cập nguồn gốc mô tả như sau:

- Nếu như những bệnh do lao phổi, ho lâu ngày, ho ra máu, gò má đỏ, sốt hâm hấp, ra mồ hôi trộm, yếu cơ thể truy cập nguồn gốc là phổi âm hư.

- Nếu như những bệnh do các chức năng đau nhức trong xương, sốt hâm hấp, ù tai, đau lưng, di tinh, đi tiểu, đau gót chân, miệng khô, lưỡi ráo, yếu cơ thể truy cập nguồn gốc là chức năng thận âm hư.

- Thuốc bổ âm là những thuốc chữa các tình trạng bệnh do phần âm của cơ thể bổ suy kém (âm hư), tân dịch bị hao tổn, hệ hạ bị lên gây ra: miệng khô, đau họng, những chất tiểu ít, táo bón.

Nói chung là các phần âm của các tạng phủ, thận, và tân dịch bị hư tổn.

Chung chung để nh: không dùng thuốc bổ âm cho những người tẻ và họ: tiêu chảy, chướng tiêu...

Theo *ý h c hi n đ i*, các ph ng thu c b âm c a y h c c truy n nh m ch a các b nh ch ng sau:

- Các b nh do r i lo n quá trình c ch th n kinh: cao huyết áp, m t ng , suy nh c th n kinh th c ch gi m.

- Tr em ra m hôi tr m, đái đ m... do h th n kinh ch a phát tri n hoàn ch nh.

- Các tri u ch ng c a r i lo n h th n kinh th c v t trong b nh lao: s t h m h p, gò má đ , ho ra máu, m hôi tr m...

- Các b nh ch t t o keo: nh c trong x ng, h m h p s t, khát n c...

- M t s tr ng h p c đ a đ ng, nhi m khu n trong: viêm bàng quang m n tính, hen ph qu n, viêm ph qu n m n tính...

- Các tr ng h p s t kéo dài không rõ nguyên nhân.

- Th i k h i ph c trong m t s b nh truy n nhi m, nhi m khu n có s t kéo dài gây tình tr ng m t n c: da khô, mi ng khát, táo bón...

Bài thu c b âm kinh đ i n: đó là bài L c v g m: th c đ a, hoài s n, đ n bì, tr ch t , s n thù, ph c linh.

Đng dùng: t , s c. Công đng: b can th n âm.

Thuốc đặc a

Thuốc bổ dưỡng

Thuốc bổ dưỡng là nhúng thuốc chữa trị các tình trạng bệnh do phần dưỡng chất cần thiết suy kém (dưỡng học). Nói chung là các phần dưỡng chất các tình trạng tâm, trí, thần kinh học.

Chúng cần chú ý: không dùng thuốc bổ dưỡng cho nhúng người thiếu thuốc chữa âm học sinh nở i nhúng t.

Theo *ý học hiện đại*, thuốc bổ dưỡng cần chú ý truy cập nhúng chữa các bệnh chúng sau:

- Các bệnh do học phần thần kinh học: liệt dưỡng, di tinh, đau học, ù tai.

- Trẻ em chậm phát triển: chậm mọc răng tóc, chậm biết đi, thấp chậm lớn, trí tuệ chậm phát triển.

- Người già suy: đau lưng, mỏi gối, tim u tím nhũn.

- Đái dầm thối hùi hàn (không phải là âm hư sinh nhiệt).

- Hen phế quản mãn.

- Mất số bạch huyết mãn tính.

- Bệnh do hạ đường huyết thần kinh bị giảm sinh ra mất ngủ, buồn ngủ, tim đập nhanh, huyết áp hạ, gọi là thần kinh hạ.

- Bệnh do thiếu máu vì thiếu oxy (do giãn phế quản, hen, xơ phổi...) gọi là khí huyết.

- Bệnh do tim đập nhanh tiêu hóa làm kém ăn, chậm tiêu, đầy bụng, tiêu chảy mãn tính, thiếu đường ruột giảm làm sa đày, sa trực tràng, sa sinh dục..., gọi là tiêu đường hạ.

Bài thuốc bổ dưỡng kinh điển bát vị gồm: thuốc đỏ a, hoài sơn, độn bì, trạch tả, sơn thù, phôi c linh, quỳ nhũ, phôi t (ch).

Dùng dùng: t, s c. Công dụng: bổ thần dưỡng.

Thuốc bổ khí

Thuốc bổ khí là những thuốc chữa các chứng bệnh gây ra do khí hư. Nói chung là phần khí của các tạng phủ, thể bạch huyết.

Theo *ý học hiện đại*, thuốc bổ khí, chữa y học cổ truyền nhằm chữa các bệnh chứng sau:

- Các chứng do suy nhược cơ thể: ăn kém, ngủ kém, sốt cân, hồi hộp, thiếu máu, phù thũng, thuyên.

- Các bệnh mãn tính: tiêu chảy kéo dài, viêm đại tràng mãn, viêm loét dạ dày - tá tràng, viêm gan mạn, sa dạ dày, sa trực tràng, giãn phế quản, hen suyễn, viêm phế quản mạn, phế quản khí thũng, rong huyết, rong kinh, sa sinh dục, táo bón ở người già...

Bài thuốc kinh điển Tỳ quân: đương sâm, phục linh, bạch truật, cam thảo.

Công dụng: bổ khí, kiện tỳ.

Thuốc bổ huyết

Thuốc bổ huyết là những thuốc chữa những chứng bệnh gây ra do huyết hư. Nói chung, bổ huyết là bổ phần vật chất của cơ thể. Nên khi bổ huyết tức là có bổ âm.

Theo *ý học hiện đại*, thuốc bổ huyết chữa y học cổ truyền nhằm chữa các bệnh chứng sau:

- Các chứng thiếu máu, mất máu.

- Các chứng do suy nhược c chứng: h i h p, mất ngủ, ăn kém.

- Các bệnh r i lo n kinh nguyệt: rong huyết, rong kinh, kinh nguyệt không đ u, kinh ra ít...

- Các bệnh gây đau khớp, chứng khớp, teo c ...

Bài thuốc kinh đ n T v t và Quy t :

T v t: xuyên khung, đ ng quy, th c đ a, bạch th c.

D ng dùng: hoàn, s c.

Quy t : đ ng sâm, hoàng k , đ ng quy, bạch tru t, cam th o, ph c th n, táo nhân, vi n chí, nhân nh c, m c h ng.

D ng dùng: t , s c.

Công đ ng:

- T v t: b huy t.

Quy t : ki n t , đ ng tâm, ích khí, b huy t.

Thu c b d ng c a y h c c truy n qua nghiên c u c a khoa h c hi n đ i càng kh ng đ nh thêm tác đ ng. Các bài thu c b c a y h c c truy n r t đ a đ ng phong phú, t m t vài bài thu c c ph ng kinh đ i n qua gia gi m cho ra r t nhi u bài thu c có tác đ ng b i b ho c tr các b nh khác.

BS. CKII. HU NH T N VŨ

(Đ n v Đ u tr ban ngày C s 3, BV. Đ i h c Y D c TP.HCM)